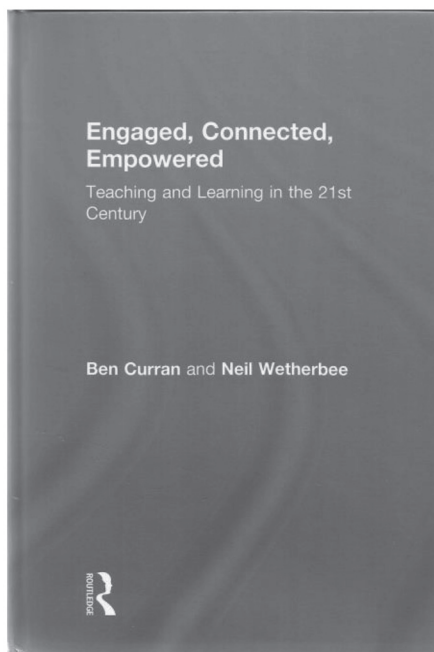

BEN CURRAN I NEIL WETHERBEE (2014): *ENGAGED, CONNECTED, EMPOWERED. TEACHING AND LEARNING IN 21ST CENTURY*

New York and London: Routledge Taylor and Francis Group, 143 str.

Izdavačka kuća Routledge Taylor and Francis Group 2014. godine objavila je knjigu *Angažiran, povezan, osnažen. Poučavanje i učenje u 21. stoljeću* (*Engaged, Connected, Empowered. Teaching and Learning in 21st Century*). Urednici su Ben Curran i Neil Wetherbee. Napisana je na engleskom jeziku i sadrži 143 stranice. Ovo je knjiga o promjeni – promjeni učenja, poučavanja i svijeta

PRIKAZI I OCJENE

---

obrazovanja u 21. stoljeću. Svojevrсна je metafora suvremene nastave i učenja koja se prikazuje kroz pet cjelina zasnovanih na suprotnosti tradicionalnog i suvremenog obrazovanja: potrošnja nasuprot proizvodnji, lokalizirano nasuprot globalnom, traženje nasuprot filtriranju, standardizirano nasuprot usmjerenom na učenika i izolirano nasuprot povezanom. Svako poglavlje podijeljeno je u tri potpoglavlja koja su strukturirana na način da polaze od uvoda, implementacija i primjera iz prakse. Knjiga nudi praktične savjete, strategije i digitalne resurse učeniku za uspjeh u školi 21. stoljeća. Namijenjena je učiteljima da ih pouči kako potaknuti i osposobiti učenike stvaranju veza, kreiranju znanja, prezentiranju naučenog, razvijanju informatičke pismenosti i uporabi digitalnih alata. Svrha je ove knjige pomoći napraviti promjene u vlastitoj sredini i društvu te pripremiti učenike da misle, razmišljaju, uče, budu građani 21. stoljeća, a ne pasivni konzumenti nečega što je prošlo.

Prvo poglavlje: „Potrošnja nasuprot proizvodnji“ („Consumption Versus Production“)

U prvom poglavlju autori objašnjavaju zastarjelost sadašnjeg, tradicionalnog modela poučavanja i naglašavaju potrebu uvođenja naprednog i efektivnog modela 21. stoljeća. U tradicionalnoj učionici učenici su samo konzumenti informacija koje im prezentira učitelj. Nedostaje izazova za učenike. Učitelj je proizvođač znanja, a učenici konzumenti. U modernoj, suvremenoj učionici učenici bi trebali proizvoditi znanje. Na taj im je način znanje veći izazov, potiče kognitivne vještine i kritičko mišljenje. Kreiranje i proizvodnja znanja omogućuje svim učenicima da pokažu svoje znanje i napredak te je na taj način učenje zabavno i poticajno.

Model obrazovanja 21. stoljeća temelji se na kreativnosti, dijalogu, iskustvenom učenju. Nijedan učitelj u razredu ne treba pasivne promatrače i sudionike. Aktivno slušanje i sudjelovanje dva su ključna elementa učenja. Teško je biti aktivan ako netko drugi odradi većinu posla, ističu autori. Učenici oblikuju svoje učenje s obzirom na individualne potrebe, interese i vještine. Ne postoji jedan točan odgovor i jedan način rješavanja problema. Prvi korak prema učeničkoj proizvodnji znanja jest razvoj digitalnih alata (*tool kit*). Riječ je o setu vještina podijeljenih u tri kategorije: audio, vizualne i tekstualne.

PRIKAZI I OCJENE

Kako učenici proizvode sve više znanja, potreban im je i način organiziranja i pohranjivanja proizvoda. Najbolji je način za to digitalni portfolio koji se može izraditi u predškoli te pratiti i nadopunjavati kroz sve godine školovanja.

Drugo poglavlje: „Lokalizirano nasuprot globalnom“ („Localized Versus Global“)

Današnji učitelj svoju školu i učionicu može povezati sa svijetom i na taj način poticati učenje na mnoge načine. Prema riječima autora, globalno je postalo novo lokalno. Uloga obrazovanja u globalnoj ekonomiji mijenja se, a time raste i potreba za globalnim stanovništvom.

Danas imamo pristup informacijama i izvorima iz cijelog svijeta. Tehnologija je donijela revoluciju u obrazovanju 21. stoljeća. U tradicionalnom obrazovanju, bez tehnologije, učenici su bili u izolaciji. Strane zemlje i kulture mogle su upoznavati samo preko knjiga. Takvo obrazovanje bilo je jednosmjerno. Učenici su čitali knjigu, usvajali informacije i tu je obrazovanje stalo. Nisu mogli postavljati pitanja i dublje analizirati temu. Zahvaljujući internetu i drugim tehnologijama, pristup svijetu moguć je jednim klikom. Čak i najdalja mjesta imaju značenje lokalnog. Pomoću klika mišem, učenici mogu razgovarati sa svojim vršnjacima iz cijeloga svijeta. Na tržištu rada, raste broj poslova koji traže vještinu komuniciranja na daljinu. Zbog toga škole moraju pripremati učenike za drugačije poslove nego što su to bili poslovi u povijesti. Učenici ne mogu sami razviti te vještine. Škole ih moraju pripremati za svijet rada koji ih čeka. Prema modelu T. Wagnera, autori navode sedam vještina koje bi svaki djelatnik danas morao imati: kritičko mišljenje i rješavanje problema, komunikacija preko mreže, spretnost i prilagodljivost, inicijativa i poduzetnost, verbalne i komunikacijske vještine, znatiželja, sposobnost analiziranja problema. Razumijevanje svijeta i pokazivanje empatije prema različitim kulturama ključni su elementi koncepta globalnog građanina. Globalni građanin jest onaj koji je svjestan veličine svijeta i shvaća svoju ulogu, poštuje različitosti, razumije kako svijet funkcionira ekonomski, politički, socijalno, kulturno, tehnološki, poštuje socijalnu pravdu, preuzima odgovornost za svoje postupke, voljan je poduzimati mjere kako bi svijet postao bolji.

Globalna učionica uključuje povezanost i komunikaciju između škola putem *Skypea* te drugih tehnologija kao što su blogovi, *wiki* enciklopedije ili

PRIKAZI I OCJENE

---

e-pošta. Uključuje i suradnju s drugim školama na zajedničkim zadacima i projektima te podjelu rada među učenicima. Autori navode korake i savjete učiteljima koji žele razvijati globalnu učionicu. Za početak je važno razviti naviku suradnje kod učenika. Drugi korak uključuje lokalno pa tek onda globalno, odnosno iskoristiti naučene vještine i navike učenika u zajedničkim aktivnostima na razini škole, usavršiti ih i tek onda ostvarivati suradnju s drugim školama i globalnom zajednicom.

Ako su svladali prva dva koraka, učenici i nastavnici spremni su za uključivanje u postojeće globalne projekte. Uporabom društvenih mreža mogu kreirati vlastiti projekt i uvijek tražiti nove načine kako poticati i ohrabrivati učenike za uključivanje u globalne projekte 21. stoljeća. Takvi projekti potiču učenike da budu pokretači promjena u svijetu. Globalna suradnja vrijedan je izazov koji se isplati, ističu autori.

Treće poglavlje: „Traženje nasuprot filtriranju“ („Searching Versus Filtering“)

Danas imamo pristup informacijama tijekom 24 sata preko pametnih telefona i interneta. Uz toliko informacija, teško je razlučiti koji su informacije točne i korisne. Do sada je svaki projekt zahtijevao odlazak u knjižnicu ili razgovor s nekim tko poznaje temu. Pomaknuli smo se iz razdoblja potražnje u razdoblje filtriranja. Pojavom interneta sve su nam informacije na dohvata ruke. Podatci se nalaze u digitalnom katalogu koji možemo pretraživati i od kuće. Internet je donio izazove masama. Digitalna literatura podrazumijeva razvoj istraživačkih tehnika kod učenika. Moramo ih naučiti kako efikasno tražiti informacije te se precizno služiti jezikom. Uputiti ih na korištenje drugim radovima (*social bookmark*) i traženje informacija, dijeliti informacije i znanja s kolegama, udruživati se s onima istih interesa. To je moćan alat. Filtriranje je prvi korak u traženju. Nakon što su pronašli informaciju, učenici je moraju znati vrjednovati s obzirom na svrhu, autoritet izvora, objektivnost, korištenje i dostupnost.

Četvrto poglavlje: „Standardizirano nasuprot usmjerenom na učenika“ („Standardized Versus Student Centered“)

U ovom poglavlju autori se pomiču od standardiziranog pristupa obrazovanju jednakog za sve prema onomu kojemu je u središtu pozornosti učenik i njegove

PRIKAZI I OCJENE

---

potrebe. To zahtijeva novi pristup učenju i poučavanju. Rezultati su vrijedni truda. Na taj način potaknut ćemo i ohrabriti više učenika na različite načine. Standardizirani testovi imaju negativan utjecaj na učenike te su zamka za mnoge učitelje. Od njih se traži da imaju jednak pristup i standardiziran način poučavanja kao da su svi učenici isti.

Učenici se tretiraju kao produkt i pokazatelj kvalitete učenja i znanja. No, svijet u kojem živimo treba učenike koji razmišljaju, uče, rješavaju probleme, inovatore i kreatore. Učenje usmjereno na učenika obrazuje učenike koji su motivirani, uspješni, neovisni, kreativni, napredni, uključeni u cjeloživotno učenje, pouzdani. Učenici uče na razne načine. Zaslužuju biti u središtu obrazovnog procesa. No, kako to postići? Kako izgleda učionica kojoj je učenik u središtu? Učenicima se daje na izbor što učiti i na koji način. Poštuju se individualne osobine učenika, učitelji pažljivo planiraju i pripremaju nastavni sat uz poticajan razgovor s učenicima. Učenici istraživanjem dolaze do odgovora, demonstriraju naučeno, svaki dan istraživački razmišljaju, analiziraju, pitaju i vrjednuju. Učitelj treba planirati i razvijati razred kojemu je učenik u središtu, odrediti ciljeve i ishode učenja, ne zanemarujući želje učenika, analizirati razrednu rutinu te aktivnu ulogu dati učenicima. Suvremena škola teži osnažiti učenike kroz individualni pristup s obzirom na njihove sposobnosti i interese. To je svojevrsni ugovor između učitelja i učenika. Ugovor uključuje pojedinačne teme i ciljeve koje učenik mora postići u zadanom vremenu, specifične ciljeve te opis aktivnosti kojima će učenik ostvariti postavljene ciljeve. Sastavni je dio ugovora i raspored sastanaka učitelja i učenika te opis završnog dijela predviđenih aktivnosti. Posljednji korak u razvoju učionice kojoj je učenik u središtu jest i sama procjena. Učenici moraju znati da su odgovorni za ono što rade. Planirane i ostvarene aktivnosti, napravljene u zadanom periodu, javno će se prezentirati učiteljima i ostalim učenicima.

Peto poglavlje: „Izolirano nasuprot povezanom“ („Isolated Versus Connected“)

Autori ovo poglavlje opisuju kao najzanimljivije. Koncentriraju se oko mreža učenja koje su u početku postojale samo među kolegama. No, danas učenici ne ovise više o jednom izvoru – učitelju. Pomoću nekoliko klikova mišem ljudi danas mogu podijeliti svoj blog, videouradak, knjigu s ostatkom svijeta. Korak je to od izolacije prema povezanosti. To je moguće kroz dijeljenje i traženje (*social*

PRIKAZI I OCJENE

---

bookmarking, Twitter, školski ili razredni blogovi). Onaj koji uči s drugima i od drugih unaprijedit će svoju praksu, naglašavaju autori. Prošlo je vrijeme kada je promjena bila samo opcija. Mnogi učitelji još uvijek ne vide potrebu promjene. Metode 19. i 20. stoljeća više ne daju rezultate. Naš se obrazovni sustav mora mijenjati. To je autore i nadahnulo da napišu ovu knjigu. Vrijeme je da se učitelje pomakne od konzumenata znanja do proizvođača znanja. Alati za taj pomak nisu skupi i nedostižni. Učenici ulaze u svijet u kojem nisu samo pasivni slušatelji i primatelji informacija. Vrijeme je da se pomaknemo od lokalnog prema globalnom učenju. To znači poticati i ohrabrivati naše učenike da se povežu sa svijetom te ih učiti kako efektivno surađivati s globalnim vršnjacima.

Vrijeme je da se pomaknemo od poučavanja učenika gotovim informacijama prema filtriranju važnih i korisnih informacija. Došlo je vrijeme da se pomaknemo od standarda prema učionicama kojima je učenik u središtu. Učenici nisu isti i ne možemo ih poučavati na isti način. Vrijeme je da se pomaknemo od izoliranih učitelja prema učiteljima koji su povezani s mrežom struke. Vrijeme je da se učitelji i škole uključe u ovo stoljeće.

Zaključno, knjiga *Angažiran, povezan, osnažen. Poučavanje i učenje u 21. stoljeću (Engaged, Connected, Empowered. Teaching and Learning in 21st Century)* analizira i kritizira tradicionalni način poučavanja te nudi nove, suvremene metode i načine poučavanja prilagođene 21. stoljeću, a sve u svrhu poboljšanja odgojno-obrazovnog procesa i odnosa između odraslih i djece. Namijenjena je svima koji se bave odgojem i obrazovanjem. Nudi niz savjeta i praktičnih primjera za razvoj suvremene škole u kojoj učenik sam pronalazi informacije, kreira svoje znanje, aktivno je uključen u planiranje, provedbu i evaluaciju nastave, dok učitelj stvara poticajno okruženje, usmjerava i prilagođava nastavu potrebama i sposobnostima učenika. Nastava je interaktivna, a roditeljima se pristupa po modelu odgojnog partnerstva. Nastava 21. stoljeća naglašava razvoj kompetencija kod učenika, učenja kako učiti, vješto komunicirati, kritički misliti i raditi u timu, biti informatički pismeni te znati pronaći informaciju i kreirati svoje znanje. Pravo je vrijeme da se ovi pomoci prihvate te se krene putem kvalitete u obrazovanju.

Dajana Babli, Osijek